



**LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 IV SKYRIAUS PAVADINIMO, 55, 56, 57,
60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 59¹, 59² STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMAS**

2021 m. birželio 29 d. Nr. XIV-463
Vilnius

1 straipsnis. IV skyriaus pavadinimo pakeitimas

Pakeisti IV skyriaus pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„IV SKYRIUS

**NELEGALUS DARBAS, NEDEKLARUOTAS DARBAS, NEDEKLARUOTA
SAVARANKIŠKA VEIKLA, UŽSIENIEČIŲ ĮDARBINIMO TVARKOS IR
STATYBININKŲ TAPATYBĖS IDENTIFIKAVIMO PAŽEIDIMAI“.**

2 straipsnis. 55 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 55 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

**„55 straipsnis. Institucijos, vykdančios nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo,
nedeklaruotos savarankiškos veiklos ir Lietuvos Respublikos
statybos įstatyme nustatytų statybininkų tapatybės identifikavimo
reikalavimų kontrolę**

1. Nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos prevenciją vykdo, patikrinimus, grindžiamus rizikos vertinimu, atlieka Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba) ir policija, vadovaudamosi jų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais.

2. Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nustatytų statybininkų tapatybės identifikavimo reikalavimų patikrinimus, grindžiamus rizikos vertinimu, atlieka Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, policija ir Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija), vadovaudamosi jų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, naudodamosi Skaidriai dirbančiojo tapatybės identifikavimo informacine sistema.“

3 straipsnis. 56 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 56 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) darbo Lietuvos Respublikoje laikotarpiu saugo šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų dokumentų kopijas ir pateikia jas Valstybinei darbo inspekcijai, Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) ar kitai šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje nurodytai institucijai jų reikalavimu.“

2. Pakeisti 56 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje nurodyta institucija, nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką:

1) jeigu darbo santykiai nėra pasibaigę, įpareigoja darbdavį sudaryti rašytinę darbo sutartį su nelegaliai dirbusiu asmeniu ir pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinei įstaigai, kad darbo sutartis sudaryta ir darbuotojas priimtas į darbą;

2) įpareigoja darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulygtą atlyginimą už darbą, išskyrus atvejį, kai šis atlyginimas buvo sumokėtas;

3) šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį.“

3. Pakeisti 56 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje nurodyta institucija, nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką:

1) įpareigoja darbdavį nutraukti darbo santykius su nelegaliai dirbančiu asmeniu per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo;

2) įpareigoja darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulygtą atlyginimą už darbą, išskyrus atvejį, kai šis atlyginimas jau buvo sumokėtas;

3) įpareigoja darbdavį sumokėti visas šioje dalyje numatytų sumų pervedimo į šalį, į kurią grįžo ar buvo grąžintas trečiosios šalies pilietis, išlaidas ir trečiosios šalies piliečio grąžinimo išlaidas;

4) šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį;

5) perduoda informaciją apie nelegaliai dirbantį ar dirbusį asmenį Migracijos departamentui.“

4. Pakeisti 56 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Jeigu darbdavys, nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį dirbti tam tikro darbo, yra subrangovas arba įmonė, atsiuntusi trečiosios šalies pilietį laikinai dirbti (toliau – siunčiančioji užsienio įmonė) į įmonę Lietuvos Respublikoje pagal sudarytą sutartį dėl paslaugų teikimo ar darbų atlikimo (toliau – priimančioji Lietuvos įmonė), rangovas arba priimančioji Lietuvos įmonė yra subsidiariai atsakingi už šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą, išskyrus atvejį, kai jie raštu iš subrangovo arba siunčiančiosios užsienio įmonės pareikalavo pateikti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, ir ėmėsi priemonių jų teisingumui patikrinti. Jeigu rangovas ar kiti subrangovai arba priimančioji Lietuvos įmonė žinojo apie tai, kad darbdavys yra nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį, jie taip pat yra subsidiariai atsakingi už šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą. Subsidiari rangovo ar kitų subrangovų arba priimančiosios Lietuvos įmonės atsakomybė reiškia tai, kad tiek šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje nurodyta institucija, tiek nelegaliai dirbęs trečiosios šalies pilietis turi teisę nukreipti savo piniginių reikalavimą į juos ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo tos dienos, kai suėjo jų piniginių reikalavimo darbdaviui terminas, tačiau darbdavys jų piniginių reikalavimo nepatenkino arba patenkino nevisiškai. Darbdavys arba siunčiančioji užsienio įmonė ne vėliau kaip prieš vieną darbo dieną iki trečiosios šalies piliečio darbo Lietuvos Respublikoje pradžios raštu turi informuoti rangovą arba priimančiąją Lietuvos įmonę apie trečiosios šalies piliečio darbo Lietuvos Respublikoje pradžią. Rangovo arba priimančiosios Lietuvos įmonės, gavusių informaciją iš darbdavio arba siunčiančiosios užsienio įmonės apie trečiosios šalies piliečio darbo Lietuvos Respublikoje pradžią, reikalavimu darbdavys arba siunčiančioji užsienio įmonė turi pateikti rangovui arba priimančiajai Lietuvos įmonei turimus dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje. Šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje nurodyta institucija taip pat skiria rangovui arba priimančiajai Lietuvos įmonei baudą nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį trečiosios šalies pilietį, išskyrus atvejį, kai rangovas arba priimančioji Lietuvos įmonė raštu iš subrangovo arba siunčiančiosios užsienio įmonės pareikalavo pateikti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, ir ėmėsi priemonių jų teisingumui patikrinti. Tokie patys veiksmai, padaryti rangovo arba priimančiosios Lietuvos įmonės, jau baustų už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia rangovui arba priimančiajai Lietuvos įmonei baudą nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį trečiosios šalies pilietį.“

5. Pakeisti 56 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Šio straipsnio 4 dalies 2 punkte, 5 dalies 2 ir 3 punktuose ir 8 dalyje nurodytais atvejais laikoma, kad nelegalaus darbo santykiai tęsiasi 3 mėnesius iki nelegalaus darbo fakto nustatymo dienos, o darbuotojui mokama nelegalaus darbo fakto nustatymo dieną galiojanti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta minimalioji mėnesinė alga. Ši nuostata netaikoma tais atvejais, kai šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje nurodyta institucija ar darbuotojas įrodo didesnio

darbo užmokesčio mokėjimą arba darbdavys, pripažindamas nelegalų darbą, įrodo trumpesnį nelegalaus darbo laikotarpį.“

4 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 57 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) darbo Lietuvos Respublikoje laikotarpiu nesaugo šio įstatymo 56 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų dokumentų kopijų ir (ar) nepateikia jų Valstybinei darbo inspekcijai, Migracijos departamentui ar kitoms šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje nurodytoms institucijoms jų reikalavimu;“.

5 straipsnis. Įstatymo papildymas 59¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 59¹ straipsniu:

„59¹ straipsnis. Savarankiškai dirbančio asmens, vykdančio individualią veiklą, statybininkų tapatybės identifikavimo reikalavimų, nustatytų Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, pažeidimas

Statybininkų tapatybės identifikavimo reikalavimų pažeidimu laikoma savarankiškai dirbančio asmens veikla, atitinkanti statybos srityje vykdomos individualios veiklos požymius, tačiau asmuo ją vykdo:

- 1) neturėdamas statybininko tapatybės identifikavimo kodo;
- 2) turėdamas statybininko tapatybės identifikavimo kodą, tačiau nepateikęs Skaidriai dirbančiojo tapatybės identifikavimo informacinės sistemos tvarkytojui Skaidriai dirbančiojo tapatybės identifikavimo informacinės sistemos nuostatuose nustatytų duomenų.“

6 straipsnis. Įstatymo papildymas 59² straipsniu

Papildyti Įstatymą 59² straipsniu:

„59² straipsnis. Juridinio asmens atsakomybė už Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nustatytų statybininkų tapatybės identifikavimo reikalavimų nevykdymą

1. Už Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nustatytų statybininkų tapatybės identifikavimo reikalavimų pažeidimą skiriama bauda nuo 800 iki 1 200 eurų juridiniam asmeniui – darbdaviui už kiekvieną darbuotoją.

2. Už tokius pačius veiksmus, padarytus juridinio asmens – darbdavio, bausto bauda už šio straipsnio 1 dalyje nustatytus pažeidimus, skiriama bauda nuo 5 000 iki 7 000 eurų už kiekvieną darbuotoją.

3. Už Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nustatytų statybininkų tapatybės identifikavimo reikalavimų pažeidimą dėl statybininko tapatybės identifikavimo kodo

identifikavimo priemonių siekiant identifikuoti asmenis, kurie statybvietėje atlieka ne su statybos darbais susijusią veiklą, skiriama bauda nuo 2 000 iki 5 000 eurų juridiniam asmeniui – rangovui ir statytojui (užsakovui), statybą vykdančiam ūkio ar rangos būdu.

4. Už tokius pačius veiksmus, padarytus juridinio asmens – rangovo ir statytojo (užsakovo), statybą vykdančio ūkio ar statytojo (užsakovo) (juridinio ar fizinio asmens) rangos būdu, bausto bauda už šio straipsnio 3 dalyje nustatytus pažeidimus, skiriama bauda nuo 5 000 iki 7 000 eurų.“

7 straipsnis. 60 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 60 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„60 straipsnis. Baudos skyrimas

1. Šio įstatymo 56 straipsnyje numatytų pažeidimų bylas nagrinėja ir baudas skiria šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje nurodytos institucijos. Šio įstatymo 59² straipsnyje nurodytas bylas nagrinėja ir baudas skiria Valstybinė darbo inspekcija ir Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija. Šio įstatymo 57 ir 58 straipsniuose numatytų pažeidimų bylas nagrinėja ir baudas skiria Valstybinė darbo inspekcija. Šie pažeidimai tiriami, pažeidimų protokolai surašomi ir bylos nagrinėjamos *mutatis mutandis* vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu.

2. Šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalyje nurodyta institucija, skirdama šio įstatymo 56, 57 ir 58 straipsniuose numatytą baudą, jos dydį nustato pagal baudos minimumo ir maksimumo vidurkį, atsižvelgdama į tai, ar yra darbdavio – juridinio ar fizinio asmens – atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių. Jeigu yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, baudos dydis mažinamas nuo vidurkio iki minimumo, jeigu yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, baudos dydis didinamas nuo vidurkio iki maksimalaus dydžio. Jeigu yra atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, bauda skiriama atsižvelgiant į jų kiekį ir reikšmingumą. Baudos dydžio mažinimas ar didinimas turi būti motyvuotas. Bauda išieškoma į valstybės biudžetą. Šios dalies nuostatos taikomos ir Valstybinei darbo inspekcijai, ir Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai, skiriant šio įstatymo 59² straipsnyje numatytą baudą.

3. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo, padaręs pažeidimą, užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms, iki pažeidimo tyrimo pradžios pažeidimą nutraukė, pripažino padaręs pažeidimą, padėjo įgaliotiems pareigūnams atlikti pažeidimo tyrimą, geranoriškai atlygino žalą, taip pat labai sunki juridinio asmens finansinė padėtis.

4. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo trukdė atlikti pažeidimo tyrimą, slėpė padarytą pažeidimą, tęsė pažeidimą, nepaisydamas šio įstatymo 55 straipsnyje nurodytų institucijų įgaliotų pareigūnų įpareigojimo nutraukti neteisėtus veiksmus.

5. Šio įstatymo 56, 57, 58 ir 59² straipsniuose numatytos baudos gali būti skiriamos ne vėliau kaip per 2 metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o trunkamojo pažeidimo atveju – per 2 metus nuo jo paaikšėjimo dienos.

6. Baudos skyrimas gali būti ginčijamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras, Lietuvos Respublikos aplinkos ministras, Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius ir Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininkas iki 2021 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas



Gitanas Nausėda